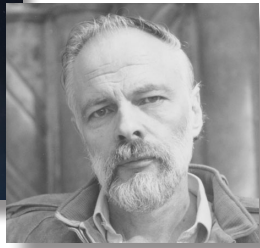




## FÖRSVARARNA

av Philip K. Dick



### FÖRFÖRSTÅELSE

Innan ni läser novellen ska ni gemensamt fundera över vad ni associerar till när ni läser titeln och vad baksidestexten får er att tänka om den.

Vad kan novellen handla om, tror ni?

Vad vet ni om genren science fiction?

Diskutera följande begrepp så att ni alla har en gemensam uppfattning om vad orden betyder innan ni börjar läsa.

- evakuera
- inspektion
- etapp
- ologiskt
- slagg
- bot
- bulletin
- illusion
- restaurera
- förseglats

### Lyssna – läsa – diskutera

Lyssna – följ med i texten.

Läs högt – ta pauser och stanna vid punkt. Byt av varandra på ett naturligt sätt.

Diskutera – turas om, bjud in alla i samtalet. Låt varandras tankar leda samtalet vidare.

Samarbeta – ta ansvar tillsammans och turas om att skriva.

### UNDER LÄSNINGEN

Läs novellen högt i gruppen. Under läsningen är det bra att skriva upp sådant som är svårt att förstå eller verkar konstigt, det kan gälla ord och begrepp eller något i handlingen.

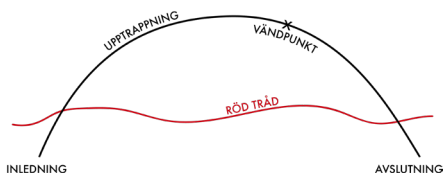
### EFTER LÄSNINGEN

Arbeta i grupp – diskutera.

- Berättarkurva.

Sätt in novellens handling i berättarkurvan.

Inledning – upptrappning – vändpunkt – avslutning.



Sätt er tillsammans med en annan grupp och jämför era berättarkurvor. Vilka likheter finns? Hur tänkte ni? Finns skillnader?

Arbeta i grupp – diskutera.

Skriv ner stödord eller korta meningar för att minnas era svar.

- Varför lever människorna under ytan?
- Hur länge har de levt under ytan?
- Vad säger botarna om ytan, och hur beskrivs den i tidningarna?
- Vem är Taylor, och vad får man veta om honom?

**Citat:** "Det ser så verkligt ut, mumlade han. Ruiner, död, slagg. Det är övertygande. Alla rapporter, fotografier, filmer, till och med luftprover. Och ändå har vi inte sett det med egna ögon, inte sen de första månaderna." (s. 18)

- Vad säger citatet om Taylors tankar om ytan?
- Hur har denna bild vuxit fram hos människorna?
- Taylor och några andra män bestämmer sig för att besöka ytan. Vad vill de göra där?
- Vad upptäcker de när de når ytan?
- Vad är sanningen om kriget?

Arbeta i par – skriv.

Svara på frågorna. Skriv ner svaren med hela meningar.

- Varför vill Taylor och de andra gärna se soluppgången, tror du?
- Vad tänker männen när de hör en tupp gala?
- Hur lyckades botarna lura människorna att kriget fortfarande pågick?
- Vad gör botarna hela dagarna?
- Vad händer när männen ska ta sig tillbaka till Under ytan?

### SPRÅK

Arbeta i par – skriv.

I novellen finns många beskrivande ord. Förklara de kursiverade orden så tydligt ni kan.

- ett *raslande* ljud
- han *lunkade* efter
- Kängorna *klampade* mot betongen
- Deras fingrar var *fumliga*

Skriv om den här meningen med mer modernt och enklare språk. "Vi har dock för avsikt att stanna."

Beskriv språket i boken. Var det lätt, svårt, modernt, gammaldags? Ge exempel.

Arbeta i grupp – diskutera.

- Vad är det för människor som stiger ur en flygfarkost?
- Varför är de där?
- Vad händer när de träffar Taylors grupp?
- Vilket mål har botarna med världen?
- Har de nått sitt mål?

Diskutera i helklass:

- Var det rätt av botarna att göra så som de gjorde? Argumentera!
- Vad är det viktigaste som händer i berättelsen?

## BORTOM TEXTEN

Arbeta i helklass – diskutera.

- Vad säger novellen om den tid då den skrevs – hur såg man på framtiden?
- Vem var fienden?
- Vem skulle vara fienden om novellen skrevs i USA idag? Varför?
- Hur ser man på framtiden idag?
- Vad tror ni att författaren vill säga med den här texten, vilket budskap finns i den?
- På vilket sätt är novellens budskap fortfarande aktuellt?
- Varför hör den här novellen till genren science fiction? Ge exempel.

Arbeta enskilt eller i par.

Välj en av följande uppgifter:

- Gör en storyboard med åtta bilder som visar handlingen i novellen. Det går bra med enkla bilder, som streckfigurer. Skriv en mening till varje bild.
- Rita eller måla en bild av en bot, så som du tänker dig att den ser ut.
- Skriv en miljöbeskrivning över den värld som botarna har skapat på ytan.
- Skriv argument för och emot botarnas sätt att styra världen. Börja till exempel så här: Jag tycker att botarna borde ha... Botarna ville.... Det var smart av botarna att... Människorna borde vara....
- Skriv en miljöbeskrivning över världen under ytan.

Extra:

- Ta reda på mer om författaren Philip K. Dick.
- Ta reda på mer om science fiction – vilka berömda böcker och filmer finns i genren?

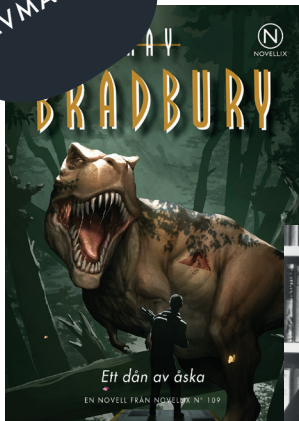
## SLUTUPPGIFT:

Arbeta enskilt eller i par.

Skriv fortsättningen på berättelsen, alltså vad som händer när flygskippet åker iväg med Taylor och de andra.

Börja till exempel så här:

- *När de kommer fram till ... tror jag att ...*
- *De kommer att få se en värld som ...*
- *Jag tror att de kommer att träffa ...*
- *Botarna kommer nog att ...*
- *Människorna har lärt sig att ...*
- *Kriget kommer att ...*
- *Så småningom kommer ...*



## ETT DÅN AV ÅSKA

av Ray Bradbury



### FÖRFÖRSTÅELSE

Innan ni läser novellen ska ni gemensamt fundera över vad ni tror att novellen handlar om. Läs också om författaren på framsidans insida.

Diskutera följande begrepp så att ni alla har en gemensam uppfattning om vad orden betyder innan ni börjar läsa.

- steriliserade
- syrehjälm
- det förflutna
- dån

### UNDER LÄSNINGEN

Läs novellen högt i gruppen. Under läsningen är det bra att skriva upp sådant som är svårt att förstå eller verkar konstigt, det kan gälla ord och begrepp eller något i handlingen.

#### Lyssna – läsa – diskutera

*Lyssna* – följ med i texten.

*Läs högt* – ta pauser och stanna vid punkt. Byt av varandra på ett naturligt sätt.

*Diskutera* – turas om, bjud in alla i samtalet. Låt varandras tankar leda samtalet vidare.

*Samarbeta* – ta ansvar tillsammans och turas om att skriva.

### EFTER LÄSNINGEN

Arbeta i par – diskutera.

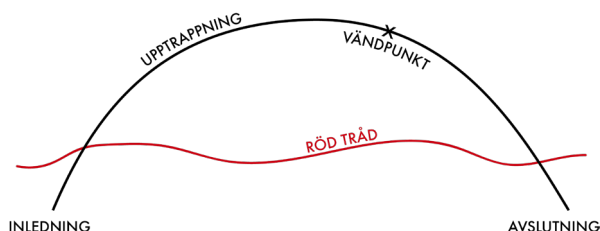
- Vad är det viktigaste som händer i berättelsen, tycker ni?
- Vad tror ni att författaren vill säga med den här texten? Vilket budskap finns i den?

Arbeta i grupp – diskutera.

- Berättarkurva.

Sätt in novellens handling i berättarkurvan.

*Inledning* – *upptrappning* – *vändpunkt* – *avslutning*.



- Varför är det viktigt att inte röra vid något under resan – och att hålla sig på stigen?
- Vilka djur är det tillåtet att skjuta?
- Hur väljs de djur som ska skjutas ut?
- Varför måste kulorna som använts samlas in?
- Vad händer med Eckers i djungeln, hur reagerar han när Tyrannosaurus Rex dyker upp?
- När Eckers springer tillbaka till tidsmaskinen händer något som kommer att påverka framtiden. Beskriv vad som händer.

Arbeta enskilt – skriv.

*Flödesskriv* i två minuter för varje uppgift nedan. Byt sedan med en klasskamrat och jämför era texter. Lägg till det du tycker saknas på klasskompisens text.

**Flödesskriva:** att skriva allt man kommer på, utan att tänka på språkliga regler. Skriv det du tänker!

- Beskriv fjärlseffekten – att ett misstag ändrar framtiden/ nutiden. Ge exempel ur novellen.
- Fundera ut andra exempel där en fjärlseffekt skulle kunna påverka nutid eller framtid.
- Kommer det att vara möjligt att resa i tiden år 2055? Argumentera för eller emot. Börja till exempel så här: *Tidsresor kommer nog inte att vara möjliga eftersom ...* eller *Tidsresor kommer troligen att vara vanliga i framtiden, det beror på att ...*

Hade du och din klasskamrat tänkt lika, eller hade ni olika tankar om frågorna?

### SPRÅK

Arbeta i grupp – skriv.

- Onomatopoetiska ord – ord som härmar ett ljud. I novellen finns flera ord som beskriver hur det låter i djungeln. Några av dessa ord är onomatopoetiska och härmar det ljud de beskriver. Nu ska ni försöka beskriva hur de här ljuden låter.  
*prassel*  
*mummel*  
*suckar*  
*kvitter*
- Skriv om meningen med egna ord.  
”Gevären mullrade igen. Ljudet från dem drunknade i tjut och ödleåska.”
- Tidsresors skylt hade förändrats när Engels kom tillbaka. Skriv om den så att den är rättstavad.  
*Tidssefari AB*  
*Sefariresor till vilket år som helst i det Furflutna.*  
*Ni bestemmer juret.*  
*Vi tarr er ditt.*  
*Ni schyter dett.*

## BORTOM TEXTEN

Arbeta i helklass – diskutera.

- På vilket sätt är novellens budskap fortfarande aktuellt?
- Varför hör den här novellen till genren science fiction? Ge exempel.
- Huvudperson: Hur kan huvudpersonen Eckers beskrivas?
- Novellen utspelar sig 2055, i en påhittad framtid. Ge exempel på hur det märks.
- Persongalleri och miljö: Vilka andra personer är med i berättelsen, och vilka roller har de?

Arbeta enskilt eller i par.

Välj en av följande uppgifter:

- Välj ut en scen som du/ni tycker är viktig i novellen och återberätta den med egna ord.
- Gör en storyboard med åtta bilder som visar handlingen i novellen. Det går bra med enkla bilder, som streckfigurer. Skriv en mening till varje bild.
- Rita en tidsmaskin, så som du tänker dig att den ser ut.
- Gör två spalter. I den ena skriver du/ni argument för att tidsresor är bra. I den andra spalten skriver du/ni argument mot tidsresor – att de inte är bra.
- Rita eller måla en ny framsida till novellen.
- Skriv en ny baksidestext till novellen.

Extra:

- Ta reda på mer om författaren Ray Bradbury.

## SLUTUPPGIFT:

Arbeta enskilt eller i par.

Skriv fortsättningen på berättelsen, alltså vad som händer när Eckels stiger ut på gatan.

Börja till exempel så här:

- *Det första han såg när han klev ut på gatan var ...*
- *Även himlen var förändrad, den såg ut som ...*
- *Gatorna var ...*
- *På gatorna gick ...*
- *Människorna hade på sig ...*
- *Luften kändes ...*
- *Han hörde ett ljud, det var ...*
- *Hans hus hade ...*

## EXTRA

### SKRIV EN EGEN SCIENCE FICTION-NOVELL

Vanliga teman:

- Utspelar sig ofta i framtiden.
- Tidsresor.
- Robotar.
- Människligheten är hotad.
- Människligheten har hittat ett nytt sätt att leva på.
- Kan utspela sig i rymden.
- Datorer har stora roller.
- Virtual reality.
- Jorden har gått under.

Börjar att skriva vidare på:

- Staden låg öde. De som bott där var försvunna. Skräp och vissna löv låg överallt. Med tanke på hur smutsigt allt var så var det länge sedan den här staden hade lämnats. Över deras huvuden lyste den starka lampan, den som övervakade dem. Någon såg alltid vad de gjorde. Lyssnade på allt de sa. Följde dem när de vandrade genom det tomma landskapet. Datorerna hade tagit över hela världen snabbt och effektivt. Nu ...
- Jorden hade återhämtat sig. Tänk ändå, vilken tur att de hade kunnat åka till framtiden och skapa den där koldioxidsgugen. Resan mellan år 2019 och 2067 hade gått på några sekunder. Det de såg i framtidens 2067 hade skrämmt dem – det var den framtid som väntade om klimatkrisen inte löstes. Sugan hade på kort tid gjort jordens klimat stabilt. Nu hade haven åter färgglada korallrev, isarna blev allt tjockare på polerna ...
- Livet i rymden var långsamt och enformigt. Varje dag var den andra lik. De hade varit på skeppet i femton år nu, och från fönstren syntes jorden som ett rykande klot. Det fanns inte en chans att de kunde återvända. Allt hade börjat en solig dag ...